

درّ نجف

زندگی‌نامه علمای روستای شیخ‌شبان

غلامرضا گلی‌زواره

به کوشش: سیدعبدالله هاشمی و سیدمحمد کاظمی شیخ‌شبانی

www.ketab.ir

موسسه انتشارات
۱۳۰۲

گلی زواره، غلامرضا، ۱۳۳۷-

دژ نجف: زندگی نامه علمای روستای شیخ‌شبان / غلامرضا گلی‌زواره؛ به کوشش
سیدعبدالله هاشمی، سیدمحمد کاظمی شیخ‌شبانی. - قم: مؤسسه بوستان کتاب، ۱۴۰۲.
۳۵۲ ص. - مصور. - (مؤسسه بوستان کتاب؛ ۲۸۵۵) (تاریخ. زندگی نامه)

ISBN 978-964-09-2366-5

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتاب‌نامه: ص. [۲۷۱] - ۲۸۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. مجتهدان و علما - ایران - شیخ‌شبان - سرگذشتنامه.
۲. مجتهدان و علما - ایران - شیخ‌شبان - فعالیت‌های سیاسی.
۳. روحانیت - ایران - شیخ‌شبان - سرگذشتنامه.
- الف. هاشمی، سیدعبدالله، ۱۳۶۷ - ، گردآورنده.
- ب. کاظمی، سیدمحمد، ۱۳۶۸ - ، گردآورنده.
- ج. مؤسسه بوستان کتاب.
- د. عنوان: زندگی‌نامه علمای روستای شیخ‌شبان.
- ه. عنوان.

۲۹۷ / ۹۹۶

BP ۵۵۳/۴

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۹۱۳۷۴۶۸

www.ketab.ir

■ موضوع: زندگی‌نامه (تاریخ)

■ گروه مخاطب: عمومی

شماره انتشار کتاب (چاپ اول): ۲۸۵۵

مسلسل انتشار (چاپ اول و بازچاپ): ۸۲۰۸

بوستان کتاب

بوستان کتاب

در نجف

زندگی‌نامه علمای روستای شیخ‌شبان

• نویسنده: غلامرضا گلی‌زواره

• به کوشش: سیدعبدالله هاشمی و سیدمحمد کاظمی شیخ‌شبانی

• ناشر: مؤسسه بوستان کتاب

• لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

• قیمت چاپ: اول / ۱۴۰۲ • شمارگان: ۵۰۰

• بهای: بهای ثابت رسمی مؤسسه بوستان کتاب

تمامی حقوق نشر مکتوب و الکترونیک اثر محفوظ است. مؤسسه بوستان کتاب است

Printed in the Islamic Republic of Iran

♦ دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، معلم ۱۴، پلاک ۱۷، کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۶۵۹، تلفن: ۰۲۵۳۱۱۵۲۴۲۲

تلفن‌های پخش: ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۲۰ و ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۴۱

♦ فروشگاه مرکزی: قم، چهارراه شهید، تلفن ۰۲۵۳۱۱۵۱۲۵ و ۰۲۵۳۱۱۵۱۱۸۷

♦ فروشگاه تهران: خیابان انقلاب، بین وصال و فلسطین، پلاک ۹۵۱، تلفن: ۰۲۱۶۶۹۶۹۸۷۷۸

♦ فروشگاه اصفهان: خیابان حافظ، چهار راه کرمانی، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه اصفهان، تلفن: ۰۳۱۳۲۲۲۰۳۷۰

♦ فروشگاه مشهد: چهارراه خسروی، مجتمع پاس، جنب دفتر تبلیغات اسلامی شعبه خراسان رضوی، تلفن: ۰۵۱۳۲۲۳۳۳۶۷۲

♦ فروشگاه رنگین کمان (کودک و نوجوان): قم، چهارراه شهید، تلفن: ۰۲۵۳۱۱۵۲۷۷۳

پست الکترونیک مؤسسه: E-mail: info@bustaneketab.ir

بایگه اینترنتی فروش کتاب: www.bustaneketab.ir

یا قدرانی از همکارانی که در تولید این اثر نقش داشته‌اند:

- اعضای شورای بررسی آثار • سرویراستار: محمدرضا منصفی-سروندانی • ویراستار: ریحانه حاجی‌صادقیان
- اصلاحات حروف‌نگاری: الهه‌سادات طباطبائی و منا جمیل‌پور • صفحه‌آرا: حسین محمدی
- نمونه‌خوانی: سیدعلی‌اصغر هاشمی‌نسب • طراح جلد: محمود هدایی • اداره آماده‌سازی: حمیدرضا تیموری
- اداره چاپخانه: ناصر منتظری و سایر همکاران لیتوگرافی، چاپ و صحافی • مدیر تولید: عبدالهادی اشرفی.

رئیس مؤسسه
محمدباقر انصاری

فهرست مطالب

۱۱ سخنی با خواننده
۱۷ مقدمه
۱۷ شیخ‌شبان بارقه‌ای بر بام ایران
۱۷ سرزمین حماسه آفرینان
۱۸ تفریح در بوستانی با طربوت
۱۹ شکل‌گیری باشکوه
۲۰ کارنامه‌ای نورانی
۲۱ اصالت و هویت
۲۲ گزارش پژوهش
۲۵ ستارگانی در سپهر فضل و فضیلت
۲۵ اسوه‌های راستین
۲۹ مشعل‌های نورانی
۳۵ حکمت تکریم و تجلیل از علما
	۱. عالم مهمان، علامه محدث سیدبهاء‌الدین محمد حسینی نایینی سبزواری
۴۱ مختاری (مدفون در شیخ‌شبان)
۴۳ ۲. آیه‌الله آفاسیداسدالله موسوی معروف به «آقاجفی»
۴۳ نسب و نیاکان و خانواده

۴۴	دوران کودکی و تحصیلات مقدماتی
۴۶	به سوی اصفهان
۴۸	در محضر مدرّسانی نامدار
۵۱	عزیمت به عتبات عراق
۵۲	جرعه نوش حوزه نجف اشرف
۵۷	هم حجره خود ساخته
۵۹	مکاتبات ثمربخش
۶۱	مشعل هدایت
۶۴	شواهدی بر توانایی های علمی
۶۶	بر کرانه کرامات
۷۰	خانواده و فرزندان
۷۲	کسالت و رحلت
۷۵	۳. حجة الاسلام والمسلمین سیدحاجتم کاظمی
۷۹	۴. حجة الاسلام والمسلمین آقا سیداحمد الفضل کاظمی
۷۹	ایام کودکی
۸۰	ادامه تحصیل در حوزه اصفهان
۸۴	هجرت به قم
۸۷	خاطره ای از خشکسالی و نماز باران در قم
۹۰	تلاش های آموزشی - فرهنگی در کرمانشاه
۹۲	اقامت در شهرری
۱۰۰	خدمات اجتماعی
۱۰۲	برنتابیدن انحراف بهائیان
۱۰۴	از ایام پیروزی تا استقرار نظام اسلامی
۱۰۵	ویژگی های اخلاقی
۱۰۹	از دیدگاه شرح حال نگاران

سخنی با خواننده

قدمت سکونت در روستای شیخ شبان، به دوران حضور امامزاده سیدبهاءالدین محمد علیه السلام بازمی‌گردد؛ اما یکی از گزارش‌های تاریخی در این باره، چند سطر است که کمتر از ۲۰۰ سال پیش محمدحسن بن علی اعتماد السلطنه، وزیر انطباعات عهد قاجار، برای ناصرالدین شاه در کتاب مرآة البلدان چنین نگاشته است:

قریه شیخ چوپان (شیخ شبان): رعیت آنجا همه ساداتند، امامزاده واجب‌التعظیم سیدبهاءالدین (محمد) حوالی شیخ چوپان واقع است. جمعیت شصت خانوار، مالیات شصت تومان، مریز سه نفر، هر سالی شصت خروار بذرافشان اراضی آن است. آب چشمه آن دو تنگ می‌باشد. ملکی رعیت است. ریش سفیدان و معتبرین آن جاسید محسن و سید عبدالله [می‌باشند].^۱

طبق این گزارش، مهم‌ترین نماد ارزشی، فرهنگی و اجتماعی روستا در آن زمان، وجود مدفن امامزاده و سیادت اهالی است؛ اما در یکصد سال اخیر شیخ شبان، علاوه بر این دو، افتخارات بزرگی کسب کرده که برای همیشه در تاریخ ماندگار خواهد ماند. یکی از این افتخارات اشتهار به نجف چهار محال است. تقوا، دین‌داری، رعایت حدود شرعی و حرام و حلال الهی، اخلاق و کرامات دینی و... در یک کلمه جمع شده بود: «نجف چهار محال».

۱. مرآة البلدان، ج ۴، ص ۱۹۳۷.

حضور قدسی مردان و زنان مؤمن و صاحب کرامت - که خاطرات آن در ذهن‌ها باقی مانده است - شبیه همان اولیا و عارفانی که در فضای قدسی نجف می‌زیسته‌اند نیز، آن روی سکه نجف‌بودن شیخ شبان است. بدیهی است رعایت اخلاق و حرام و حلال و تقوای الهی و حضور مردان و زنان مؤمن، تمام داستان نیست و نجف‌بودن این دیار راز دیگری دارد. با مطالعه صفحات تاریخ یکصدساله شیخ شبان می‌توان کشف کرد که آغاز این همه افتخار کجاست. این همه، سوغات کدام مسافر مهربان است؟ این نغمه‌های زیبا سرودهای کدام شاعر بی‌نشان است؟

«در نجف» پاسخی تاریخی به این معماست. این کتاب بیانگر نقطه آغاز حرکت فکری و اجتماعی روستای شیخ شبان است.

در نیمه دوم قرن سیزدهم نوجوانی به نام سید اسدالله موسوی، با هجرت از خود و ترک شیخ شبان رهسپار نجف شد. او با حضور در فضای قدسی حریم علوی و نجف شرف بهره‌گیری از اولیای دین و عالمان بزرگ، لیریز از جام علم، معنویت و کرامت شد و پس از سال‌ها با عنوان آیه‌الله سید اسدالله موسوی بازگشت. او از همان آغاز به «آقا نجفی» شهرت یافت. آقا نجفی با حضور خود، نقطه آغاز و مبدأ تاریخ جدیدی برای دیار خود شد؛ به گونه‌ای که تاریخ شیخ شبان را باید به دو دوره قبل از او و بعد از او تقسیم کرد.

او کریمانه تمام آنچه را در نجف آموخته بود میهمان جان پاکان دیار خود ساخت و علم و معنویت و زهد و تقوا را به سبک زندگی مردم تبدیل نمود. سید اسدالله یا همان آقا نجفی می‌خواست تا شیخ شبان را نیز نجفی کند و با احیای فرهنگ حاکم در حوزه علمیه نجف و آموزه‌های علوی، در اندیشه ساختن نجفی در مقیاس شیخ شبان بود. با مشاهده سلوک علمی و معنوی او آتش اشتیاق به نجف، از میان نوجوانان این دیار، رادمردانی را به پاداشت که اکثر آنان در دوران رضاشاه و اوج مظلومیت حوزه و خفقان علیه روحانیت آهنگ قم، نجف و اصفهان سر دادند و با الگوگیری از آقا نجفی دیانت و پاکی، علم و معنویت،

صفا و دوستی را برای مردم دیار خود به ارمغان آوردند و کار ناتمام او را تمام کردند و از شیخ شبان، نجفی ساختند. تبلیغ و ارشاد مردم و روشنگری دینی همراه با ایثار و مجاهدت علمای شیخ شبان، به ویژه در دوران مبارزات انقلاب اسلامی بصیرت و آگاهی نافذی در میان مردم ایجاد کرد به گونه‌ای که به دنبال آن، حرکت‌های زیبا و ماندگاری در دفاع از امام خمینی علیه السلام و انقلاب نوپای او قبل و بعد از پیروزی انقلاب شکل گرفت. علمای شیخ شبان افزون بر روستای خود، هر کدام در یک گوشه از کشور مانند تهران، قم، آبادان و اصفهان راه آقا نجفی را ادامه دادند و معلم پاکی و صفا و دوستی و حق‌طلبی شدند.

آری، آیه‌الله آقا نجفی و علمای وارسته و بزرگ و گمنام پس از او راز نجف شدن شیخ شبان هستند. بدون شک، این عالمان بزرگ همان دُرّ گران‌بهای نجف‌اند و شیخ شبان همانند انگشتی است که این عالمان همچون دُرّ نجف بر نگین آن می‌درخشند.

از دامن همین پدران و مادران پاک‌سرشت و خداباور و تربیت‌یافته در مکتب عالمان دینی، فرزندان آسمانی تربیت یافت که بار‌های خونین در میان ملکوتیان شعر حضور سر دادند. دیوان شعر دفاع مقدس پر از سروده‌ها غزل‌ها و قصیده‌های ماندگار این دیار است و ۸۴ شهید و ۱۷۰ جانباز و آزاده، زیباترین سروده‌های شیخ شبان در انجمن شعر جهاد و شهادت است. آری، شیخ شبان، پس از آن‌که با حضور عالمان دینی، نجف چهار محال شد، با شهیدان خود کربلایی شد و به روستای نمونه ایثارگری کشور شهرت یافت.

همه افتخارات مذهبی روستا همچون آب حیات است که از چشمه پاکی آنان جاری شده و با عبور از دل تاریخ به ما رسیده است. اگر در آخرین نفس‌های قرن چهاردهم، فقیه عارف، سیاستمدار خداترس، مردم‌دوست، دشمن‌ستیز، سید علی خامنه‌ای، به احترام شهیدان عزیز شیخ شبان، پیام محبت صادر می‌کند و سلام و درود خود را به خوبان عرش نشین این دیار هدیه می‌دهد، همگی ریشه در جام معرفت و معنویتی دارد که عالمان ربانی در سبوی آنان ریخته بودند. این است راز

گفتار پیشوایان صادق ما که فرمودند: مداد علما افضل از خون شهداست، چرا که عالمان ربانی شهیدپرورند.

در پایان یادآوری چند نکته بایسته است:

نکته اول: قرارداد استاد علما و شهدای روحانی روستای شیخ شبان با نویسنده محترم در مرحله اول تدوین زندگینامه علما و شهدای روحانی روستای شیخ شبان بود؛ در مقدمه آن نیز جهت معرفی روستا و امامزاده به صورت مختصر توضیحاتی ارائه می‌شد، اما نویسنده محترم با مشاهده اطلاعات پیرامون روستای شیخ شبان و امامزاده، با پیگیری‌ها و اطلاعاتی که به دست آورد به این نتیجه رسید که درباره روستا و امامزاده نیز بهتر است به صورت مستقل و مبسوط تحقیق انجام شود و در قالب یک کتاب ارائه گردد. با طرح این پیشنهاد و پذیرش استاد، قرارداد دیگری تنظیم شد و معرفی روستا و امامزاده نیز به تحقیق افزوده شد. بر این اساس تحقیق به چهار بخش تبدیل شد؛ بخش اول درباره روستای شیخ شبان و معرفی آن، بخش دوم معرفی امامزاده سید بهاء‌الدین محمد، بخش سوم درباره علمای شیخ شبان و بخش چهارم شهدای روحانی. همین امر سبب طولانی‌تر شدن طرح شد و زمان بیشتری به خود اختصاص داد. اثر حاضر به معرفی علمای روستای شیخ شبان می‌پردازد. هم‌زمان زندگینامه شهدای روحانی نیز به زیور طبع آراسته شد. پیر و اقدامات انجام‌شده در تلاشیم که بخش مربوط به معرفی روستا و امامزاده نیز به‌زودی در انتشارات وزین بوستان کتاب منتشر شود.

نکته دوم: پس از آغاز نگارش و تدوین اطلاعات علمای گذشته به قلم نویسنده محترم، افزودن زندگینامه برخی روحانیون بزرگوار و موفق روستای شیخ شبان که در قید حیات هستند نیز به پروژه افزوده شد. به همین مناسبت جمع‌آوری اطلاعات انجام شد و در ادامه نگارش آن نیز توسط نویسنده محترم به پایان رسید، اما در مراحل میانی چاپ با هدف تکمیل توسعه و تحقیق بیشتر، چاپ آن به صورت مجزا و خارج از این اثر در دستور کار قرار گرفت. امید است